

בעא מיניה רמי בר חמא מרב הסדא: ניתו צג-א
 הדם על בגד טמא, (10) ונטמא הדם בנגיעתו
 בבגד, מזה? האם דינו כדם שהיה טמא קודם
 לכן, וכיון שהוא פסול אינו טעון כיבוס.

או דלמא, כיון שבשעת נפילתו על הבגד
 היה הדם כשר, הרי הוא טעון כיבוס,
 שפסולו וטעינת כיבוסו באין כאחד.

אמר רב הונא בריה דרב יהושע:
מדקמיבעיא ליה לרמי בר חמא הכי, שמע
מיניה דפשיטא ליה שאילו נטמא הדם קודם
שניתו על הבגד, שודאי לא בעי כיבוס, אף
שהיתה לו שעת הכושר, דקסבר חטאת אשר
היתה לה שעת הכושר, ונפסלה, אין דמה
טעון כיבוס.

אך בנטמא הדם ממש בשעת נפילתו על
 הבגד, בזה הסתפק: מי אמרינן הני מילי
 דדם פסול אין טעון כיבוס, דוקא בזה אחר
 זה, שנפסל, ואחר כך ניתו.

מי אמרינן: מבגד קמא אידחי ליה הדם
 מתורת הזאה לכיבוס, הואיל שטעון כיבוס,
 ואחר כיבוס אינו ראוי להזאה. ולכן, אין
 צריך בגד השני כיבוס.

או דלמא לא שנא, כי דם הטעון כיבוס עדיין
 נחשב ראוי להזאה.

אמר ליה: זו שאלה! יפה שאלת, ואשיבך
 עליה: **טעון כיבוס!**

כי ממה נפשך: אי אמרינן אוספו לדם
 מהבגד הראשון וכשר להזאה, שלא נתבטל
 מתורת דם כל זמן שלא כיבסו, הא כשר,
 וטעון האחרון כיבוס.

ואי תמצי לומר אוספו, ופסול להזאה. מכל
 מקום, טעון כיבוס. **דאנא, כרבי עקיבא**
סבירא לי, דאמר: היתה לה שעת הכושר
לזריקה, ונפסלה, דמה טעון כיבוס. וכאן הרי
 היה לו שעת הכושר קודם שנפסל בנפילתו
 על הבגד הראשון.

אין דם [נזרק]. אך כאן הלא מדובר רק על דם
 שניתו על בגד טמא ונטמא בכך. ובזה הקושיא
 במקומה, שהרי דם קדשים אינו מקבל טומאה.

ותירץ האור שמח, שהרי לעיל [צב ב] **ב]**
 מסתפקת הגמרא בדם שניתו על הבגד ונתחייב
 כיבוס, כשאוסף את הדם מהבגד אם כשר
 לזריקה, או מכיון שנתחייב בכיבוס נפסל הדם
 לזריקה. וכפי צד זה שחובת כיבוס פוסלת את
 הדם לזריקה, מיושבת הקושיא איך נטמא הדם
 כשניתו על בגד טמא. [והלא דם קדשים אינו
 נטמא] שמכיון שניתו על בגד וחלה חובת כיבוס
 ונפסל בזה הדם לזריקה, הרי דם פסול אין לו
 דין של דם קדשים, והוא מקבל טומאה.

ומזה מצאנו מקור לפסקו של הרמב"ם שאחר
 שחלה חובת כיבוס נפסל הדם לזריקה. ואין

מאד מהסוגיא דלהלן. וכבר כתב המהר"י
 קורקוס שנראה לו להגיה ברמב"ם ולגרוס: ניתו
 על בגד טמא צריך כיבוס, ולגירסא זו עולה
 היטב תירוץ הגמרא במדביק כלי בצווארה, שזה
 שנפסל הדם בשעת נגיעתו בבגד [בנשפך] אינו
 פוטר מכיבוס.

10. תמה בקרן אורה, הרי להלכה אין דם
 קדשים מקבל טומאה וכן פסק הרמב"ם [פ"א
 מפסוה"מ הל"ו] ואם כן, הלא לא נטמא הדם
 כלל בנגיעתו בבגד טמא.

ובמשנה בראש הפרק שנאמר שחטאת
 שנטמאה אין דמה טעון כיבוס. יש לומר
 שהכוונה שנטמאו בשרה ואימוריה, וממילא
 נפסל הדם כי אם אין בשר [להקטרה ואכילה]

אבל כשניתז על בגד טמא ונפסל בבת אחת, לא⁽¹¹⁾ הוי כדם פסול שנפל על הבגד, אלא טעון כיבוס.

או דלמא לא שנא, ואפילו נטמא בבת אחת כשנפל על הבגד, אינו טעון כיבוס?

אמר ליה רב חסדא לרמי בר חמא: שאלה זו תלויה בפלוגתא דרבי אלעזר ורבנן, ואליאבא דרבה שמפרש כן לפלוגתייהו, וכדקא מתריץ אביי לפני רבה, והודה לו.

דתניא: רבי אלעזר אומר: מי חטאת של אפר פרה אדומה, שמזים אותם על טמא מת

לטהרו מטומאתו, הרי אף על פי שנממאו המים לפני שהיזו אותם על טמא מת,⁽¹²⁾ בכל זאת הם מטהרין את האדם שנטמא בטומאת מת, כאילו לא נטמאו המים.

וראיה לדבר שמי חטאת שנממאו כשרים הם להזאה, שהרי נדה⁽¹³⁾ אשר היתה טמאה בטומאת מת מלבד טומאת נדתה, מזיין עליה מי חטאת לטהרה מטומאת מת, אף קודם שתטבול לנדתה, שכן לא מצינו בתורה שזוקקה נדה לטבול להטהר מנדתה לפני ההזאה עליה.

והרי מי חטאת אלו נטמאין בנגיעתן בנדה,

טעון כיבוס כשניתז מבגד לבגד, והלא בגמרא לא נפשט הספק, ומהיכן נפשט הרמב"ם דין זה? וכפי זה מובן, שמקורו של הרמב"ם הוא מדברי הגמרא כאן שדם שניתז על בגד נטמא בכך. וזה שייך רק אם חובת כיבוס פוסלת דם מזריקה. ושוב שייך שיקבל טומאה.

11. הקשה בקרן אורה, הלא לצד בגמרא לעיל שדם שניתז על הבגד ונתחייב כיבוס, נפסל בזה מזריקה. אם כן נמצא שכל דם נפסל בבת אחת עם נגיעתו בבגד ומכל מקום, טעון כיבוס, והוא הדין לנטמא בבת אחת עם נגיעתו בבגד שיהא טעון כיבוס.

ותירץ האור שמח שכל דם הפסול הוא תוצאה מהחויב כיבוס שחל בו, ופסול זה אינו מפקיע חיוב כיבוס. דאדרבא כל הפסול הוא מחמת החיוב כיבוס. וכל ספק הגמרא הוא בנטמא שזהו פסול שאינו משום חובת הכיבוס.

12. בהגהות מהרש"ם הביא קושיה שהקשה ספר "בית אל", הלא רבי אלעזר סובר שאין כלל טומאה למשקין ואם כן, מי חטאת אינם מקבלים

טומאה.

ותירץ, שמדרבנן מודה רבי אלעזר שמשקין מקבלים טומאה. אך המקדש דוד תמה, אם כן מה הראיה מנדה שמזיין עליה ולא הצריכה תורה שתטהר מנדתה? והלא מדאורייתא אין המים מקבלים טומאה כלל.

עוד הקשה המקדש דוד, הלא מי חטאת אינם עומדים לשתייה. ומים שאינם לשתייה אינם מקבלים טומאה.

ותירץ, היות והם קדשים, שייך בהם הכלל שחיבת הקודש מכשירתן. שאף דבר שאינו "אוכל", כמו עצים ולבונה, כיון שהוא קדוש הרי הוא מקבל טומאת אוכלים.

13. ומנין המקור לזה שאפשר להזות מי חטאת על נדה ואין חוששין לזה שנממאו מי ההזאה מטומאת נידתה. ובהערות הגרא"מ הורוביץ כתב שלמדין זה מכל טמא מת שמזיין עליו, ומי ההזאה נטמאים בטומאת מת ומכל מקום מטהרים, והוא הדין שאפשר להזות על נידה אף על פי שנממאים המים גם בטומאת נידה.

אכן מרש"י משמע לא כן. אלא המקור הוא מזה שלא מצאנו שהצריכה תורה לנידה להטהר

ומכל מקום הם מטהרים אותה מטומאת מת. ויש מכאן ראייה למי חטאת שנטמאו, שבכל זאת הם מטהרין אותו, כאילו לא נטמאו.

ואמר רבה: רבי אלעזר, שמביא ראייה מנדה, אף שאין זה דומה, שהרי בנדה, הזאת המים עליה וטומאתן באין כאחד, ואין להביא מהם ראייה למי חטאת שנטמאו קודם הזאה, בהכרח שבשיטת רבי עקיבא רבו אמרה, **דאמר, העברת כלי שיש בו מי חטאת,** באויר, **על גבי מקום טמא,** נחשב הכלי הזה כמונח על הטומאה דמי, ונטמא הכלי, ונטמאו מי החטאת שבו.

וחומר מיוחדת היא במי חטאת, מדרבנן, שייטמאו בהעברתם באויר על גבי דבר טמא, דבר שאין לו מקור מהתורה.

ולפי זה, יפה הוכיח רבי אלעזר מנדה. שהרי המים המזוים עליה נטמאים קודם שהם מגיעים אל הנדה, משעה שעברו על האויר מעל גוף הנדה. ואם בכל זאת הם כשרים להזות עליה, יש ראייה מכאן כי מי חטאת שנטמאו קודם הזאה, כשרים להזות ולטהר.

דתנן: היה עומד חוץ לתנור שנמצא סמוך לכותל, והוא עומד אחרי התנור, דהיינו, שהתנור מפסיק בינו לכותל, ושרין בתוך התנור.

והושיט אדם זה את ידו לחלון שבכותל, ונטל ממנו את הלגין, כלי במידה מסוימת, שבתוכו מי חטאת, והעבירו על פי התנור למעלה על אוירו, רבי עקיבא מטמא, וחכמים מטהרין.

ובהא פליגי: דרבי עקיבא סבר: מי חטאת הנמצאים באויר מעל דבר טמא, כמונח על הטמא דמי, ונטמאו המים.

ורבנן סברי: לאו כמונח דמי.

ורבי אלעזר שהביא ראייה מנדה, סבירא ליה כרבי עקיבא רבו.

ואיתוביה אבוי לרבה, מהא דתניא, מודה רבי עקיבא בהזאה שהעבירה על גבי כלי חרס טמא, או על גבי משכב ומושב טמא, שהיה מזה על אדם טמא, ועברו מי ההזאה באויר מעל דבר טמא שהיא טהורה, המים של ההזאה. שאין לך דבר שנטמא למעלה באויר כלמטה, בנגיעה, אלא כזית מן המת [המטמא באהל], ושאר כל המאחילין שנטמאין באהל, לאיתויי אבן המנוגעת, שאף היא מטמאה באהל.

ולא נחלק רבי עקיבא אלא בלגין, ועל אף שהעביר את הלגין עם המי חטאת על דבר שאינו מטמא באהל, כדמפרש לקמן הטעם.

אלא, אמר אבוי: דכולי עלמא אויר שעל טומאה לאו כמונח דמי.

והבא, בהא קמיפלגי רבי עקיבא וחכמים:

דרבי עקיבא סבר, גזרינן שמא בדרך העברתו על פי התנור יניח את הלגין בתוך התנור שבו השרץ, ומשום הכי גזרו טומאה על הלגין שהעבירו על פי התנור.

ורבנן סברי לא גזרינן.

ומודה רבי עקיבא בהזאה, שאינו מעביר אלא זורק, שאם עברה על גבי טומאה, טהורה היא, דכיון דנפק מידו, נפק, ואין בידו להכניסה לתנור, ואין כאן מקום לגזור כמו בלגין שמא יניחנו.

וקשיא לרבה, שאמר "רבי אלעזר בשיטת רבי עקיבא אמרה". שהרי בהזאה שעל אויר הנדה, מודה רבי עקיבא שאינה טמאה עד שתגע בנדה עצמה. ואיך הוכיח ממנה למי חטאת שנטמאו קודם הזאה שהם מטהרים.

והשתא הוינן בה: ורבי אלעזר, שהביא ראייה מנדה למי חטאת שנטמאו, ורבנן דאמרי אינה ראייה [בני פלוגתא דרבי אלעזר, שלא הובאו דבריהם כברייתא המובאת לעיל], במאי קמיפלגי?

ומפרשינן: אמר אביי: בדנין, האם ניתן לדמות טומאה קדומה, כגון מי חטאת שנטמאו לפני הזאתן, מטומאה שבאותה שעה, כגון הזאת נדה שטומאת המים והזאה באין כאחד, קמיפלגי:

מר, רבי אלעזר, סבר — דנין טומאה קדומה מטומאה באותה שעה. ולכן הביא ראייה למי חטאת שנטמאו קודם הזאה מנדה. ולשיטתו,

דם חטאת שניתז על בגד טמא אין טעון כיבוס, כי טומאה בשעת נפילה, כטומאה שלפני נפילה דמי.

ומר, רבנן, סברי — אין דנים טומאה קדומה מטומאה באותה שעה, לכן אין ללמוד מהזאת נידה [שטומאת המים באה בשעת הזאה], למי חטאת שנטמאו לפני הזאתן.

ולשיטתם, דם חטאת שניתז על בגד טמא טעון כיבוס, לפי שאינה דומה טומאה באותה שעה לטומאה שלפני נפילה.

ומוכח, ששאלתו של רמי בר חמא, אם דם חטאת שניתז על בגד טמא טעון כיבוס, תלויה במחלוקת רבי אלעזר [שלפיו אין טעון כיבוס], ורבנן [שלשיטתם טעון כבוס] לדעת רבה, וכמו שפירש לפניו אביי, שנחלקו רבי אלעזר ורבנן באם דנין טומאה קדומה מטומאה באותה שעה.

רבא אמר: דכולי עלמא אין דנים⁽¹⁴⁾ טומאה קדומה מטומאה באותה שעה אפילו לרבי אלעזר. והבא, בהא קמפלגי:

דרבי אלעזר סבר, א. הזאה של מי חטאת צריכה שיעור לטהר. ב. ומצרפין להזאות. אם לא היזה כשיעור בהזאה אחת, מזה פעם נוספת כדי להשלים את השיעור.

14. ואם כן, דם שניתז על בגד טמא טעון כיבוס, שאין ללמוד פסול שחל בבת אחת מדם שנפסל קודם שניתז על הבגד, ותמהו על הרמב"ם שפסק שדם שניתז על בגד טמא פטור מכיבוס, וזה שלא כפי העולה מסוגיית הגמרא.

ובמרכבת המשנה ומצפה איתן כתבו ליישב על פי הגמרא בסוף הפרק [צח ב] המסתפקת בבגד שניתז עליו מתחילה דם עולה

[הפטור מכיבוס] ואחר כך דם חטאת, אם חייב בכיבוס או לא, וצדדי הספק הם, האם חובת כיבוס בנוגע הדם בבגד. ואם כן, אף בקדם דם עולה גם כן חייב בכיבוס. או שחובת כיבוס בבלוע דווקא. דהיינו כשנבלע הדם בבגד. ואם היה קודם דם עולה שוב אין דם החטאת נבלע בבגד ואין חובת כיבוס, ופסק הרמב"ם [פ"ח ממעה"ק ה"ט] שחובת כיבוס בבלוע דווקא, ואם

תנו רבנן: נאמר לגבי כבוס בגדים מדם חטאת, "ואשר יזה מדרמה על הבגד". ודרשינן, "מדרמה" מיעוטא הוא, ובא למעט ולומר, **מדם כשרה, ולא מדם פסולה!**

רבי יעקב אומר: אם היתה לה שעת הכושר לזריקת הדם, שנעשתה החטאת בהכשר ולא נפסלה אלא לאחר שנתקבל ממנה הדם לזריקה, ונפסלה, כגון שלנה או שנטמאה או שיצאה, דמה טעון כבוס.

לא היתה לה שעת הכושר לזריקה, משום שנפסלה קודם קבלת הדם, ונפסלה, כגון שנשחטה חוץ לזמנה או חוץ למקומה או שקבלו פסולים דמה, **אין דמה טעון כיבוס.**

ורבי שמעון אומר: אחד זה שהיתה לה שעת הכושר, ואחר זה שלא היתה לה שעת הכושר, **אין דמה טעון כיבוס.**

מאי טעמא דרבי שמעון? כתיב "כל זכר בכהנים יאכל אותה", ו"אותה" הוא מיעוט,

וכשנפלה הזאה ראשונה של מי חטאת שלא היה בה שיעור על הנדה, היא אינה הזאה עדיין לטהרה מטומאת מת. ואף על גב שנטמאו מי הזאה הראשונה כשנגעה בהם הנדה, בכל זאת חוזרת ההזאה הראשונה ומצטרפת עם ההזאה השניה להשלים את שיעור ההזאה.

ומוכת, כי מי חטאת שנטמאו לפני הזאה, מטהרין.

ורבנן סברי, הזאה אין צריכה שיעור, ובהזאה הראשונה נסתיימה כל הזאתה, ואין ללמוד ממנה לגבי טומאה קדומה, משום שבנדה, טומאה שבאותה שעה היא, ואין דנים טומאה קדומה מטומאה שבאותה שעה.

שנינו במשנה: **הטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס** ומביאה הגמרא מקור לדברי המשנה, **בברייתא הבאה:**

ואם נאמר שחובת כיבוס רק אחר שנבלע בבגד, הרי עדיין קשה, שפסול נשפך הוא מיד כשנגע הדם בבגד, ואילו חובת הכיבוס באה רק אחר כך כשנבלע ואז הוא כבר דם פסול.

ועל כן ביאר האור שמח, שאף לצד זה בגמרא שחובת כיבוס בבלוע דווקא, מכל מקום, חלה חובת כיבוס מיד בנגיעת הדם בבגד, ולא נתמעט אלא כשקדם דם עולה, שאז אין דם החטאת ראוי לבליעה, אך כאשר ראוי לבליעה, חלה חובת כיבוס מיד בנגיעת הדם בבגד.

והחזון איש כתב שכל נגיעת דם בבגד נקי היא בליעה, וכל ספק הגמרא להלן הוא מכיון שהבגד כבר בלוע בדם עולה. אך כשהבגד נקי, הרי הנגיעה מלכלכת, ונראת בליעה.

עוד טוען עליהם האור שמח, שלפי

קדם דם עולה לדם חטאת אינו חייב בכיבוס. ואם כן, יש לומר שדם שניתז על בגד טמא אין זה נחשב בבת אחת חובת הכיבוס והפסול. שהפסול מיד כשנגע הדם בבגד ונטמא, ואילו חובת הכיבוס רק לאחר מכן כשנבלע, והגמרא כאן שנקטה שזה בת אחת, הוא כפי הצד שחובת כיבוס בנוגע, אך להלכה שפסק הר"מ שחובת כיבוס בבלוע דווקא שוב אין זה בבת אחת.

אך האור שמח דוחה זאת, שהרי לעיל מתרצת הגמרא, שאף אם דם חטאת העוף שנשפך פסול, מכל מקום, צריך מיעוט לדם חטאת העוף מכיבוס במדביק כלי בצווארה, שאין הדם נעשה "נשפך" קודם שנגע בבגד.

אחרי הפסוק של כיבוס ומריקה ושטיפה. וכתוב "מדמה", שגם הוא מיעוט, ובאו שני המיעוטים הללו ללמד, חד להיבא דהיתה לה שעת הכושר, וחד להיבא דלא היתה לה שעת הכושר.

ורבי יעקב דרש, "אותה" — פרט לתרומה, שאין בליעתה של תרומה בכלי טעונה מריקה ושטיפה, דכתיב לעיל מיניה.

ורבי שמעון לטעמיה, דאמר כלים שנתבשלו בהם קדשים קלים אין טעונים מריקה ושטיפה, וכל שכן כלי שנתבשל בו תרומה

שאינ טעון מריקה ושטיפה, לפי שקדושת תרומה פחותה מקדשים קלים. ולכן לרבי שמעון אין צורך בפסוק מיוחד למעט תרומה, ולפיכך מיותר לו "אותה" למעט דם פסול שהיתה לו שעת הכושר שאין טעון כיבוס.

מתניתין

ניתז דם חטאת מן הצואר של הבהמה על הבגד, אינו טעון כיבוס, (15) הואיל והדם עדיין אינו ראוי להזאה.

ונפסל בבת אחת. [וברישא מדובר שנפסל קודם שניתז על הבגד].

ובאמת בגמרא זהו ספק בדם שניתז על בגד טמא אם טעון כיבוס. והספק הוא מכיון שהפסול בבת אחת בשעת נגיעת הדם בבגד. ואם כן אפשר לפשוט הספק מהמשנה הזו שמבורר בה שניתז מהצואר על הבגד אין טעון כיבוס שכתבו התוס' שזה בבת אחת.

אך הביאור פשוט. שכל הספק בגמרא הוא בדם פסול, והפסול חל בבת אחת עם נגיעתו בבגד. אך ניתז מן הצואר על הבגד שפטור מכיבוס אין זה משום פסול, אלא כיון שעדיין לא הוכשר הדם כלל לזריקה, ובזה אין מעלה לזה שהם בבת אחת.

והחזו"א הקשה על דברי התוס'. שהרי הגמרא מסתפקת [צב ב] אם בחטאת העוף יש פסול נשפך הדם, ומביאה הגמרא ראייה מזה שצריך מיעוט שאין דם חטאת העוף טעון כיבוס. ואם יש בה פסול נשפך למה צריך מיעוט הלא דם פסול אינו טעון כיבוס, ודוחה הגמרא שצריך מיעוט במדביק כלי [בגד] בצווארה שנמצא שלא נהיה הדם נשפך עד שהגיע לבגד. וקשה מזה על דברי התוס' שכתבו כאן שנשפך פטור מכיבוס אפילו כשנשפך בבת אחת עם

המבורר לעיל הלא כל מה ששייך טומאה בדם, הוא רק לאחר שחלה חובת כיבוס ונפסל לזריקה, ושוב אינו דם קדשים ומקבל טומאה, ואם חובת הכיבוס רק אחר שנבלע הרי גם טומאת הדם רק לאחר הבליעה, ונמצא שתמיד הטומאה והכיבוס בבת אחת אף להבנתם שחובת כיבוס רק לאחר הבליעה.

וליישוב דעת הרמב"ם כתב המהר"י קורקוס כמה דרכים. וסיים שיותר נראה להגיה את הרמב"ם שניתז על בגד טמא חייב כיבוס וכעולה מסוגיית הגמרא.

15. הקשו התוספות, הלא אפשר ללמוד דין זה מהרישא שחטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס. ויש לעיין בדבריהם. שהרי הרישא מדובר כשיש חלות פסול כמו פיגול וטמא. אך נשפך הלא איננו פסול רק חסרון קבלה [ולדברי הגר"ח בנשפך יש גם פסול. יעויין צג ב בהערות].

אך דברי התוס' מוכרחים. שהרי במשנה הראשונה נכלל גם דין קיבלו פסולים. שזהו גם רק חסרון קבלה. וזהו שהקשו תוס' שדין נשפך אפשר ללמוד מהרישא.

ותירצו התוס' שאי אפשר ללמוד נשפך מן הצוואר על הבגד מהרישא, כיון שכאן ניתז

וכן אם נתז דם חטאת מן הקרן של המזבח, שכבר הוזה ושוב אינו ראוי להזאה, ומן היסוד⁽¹⁶⁾ או ניתז משיירי הדם העומדים להישפך על היסוד [אף על פי שלא נשפכו עדיין, הואיל וניתנו ד' מתנות, ושיריים אין צריכים כיבוס], אינו טעון כיבוס, כיון שכבר הוזה הדם על המזבח.

נשפך הדם מצואר הבהמה על הרצפה של העזרה, ואספו מן הרצפה, אינו טעון כיבוס הדם הניתז על הבגד, משום שנפסל להזאה, שכן כלל הוא:

אין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל מצואר הבהמה בכלי שרת, וראוי להזאה.

נמרא:

הטעם לדברי המשנה מבואר בשתי הברייתות הבאות:

תנו רבנן: יכול ניתז הדם מן הצואר של הבהמה על הבגד יהא טעון כיבוס? תלמוד לומר "אשר יזה מדמה על הבגד, ודרשינן, לא אמרתי לך אלא בראוי להזאה והיינו, דם שנתקבל בכלי!

תניא אידך: יכול ניתז מן הקרן ומן היסוד יהא טעון כיבוס, תלמוד לומר "אשר יזה" שעומד להזאה, ודרשינן: פרט לזה שכבר הוזה.

שנינו במשנה: **נשפך על הרצפה וכו'.** צג-ב

והוינן בה: **הא תו, למה לי? למה לי לשנות את הכלל שאין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי, והרי כבר שנה התנא ברישא שאם נשפך הדם על הרצפה ואספו, אין טעון כיבוס?!**

ומתריצין: **מה טעם, קאמר. מה הטעם נשפך על הרצפה ואספו אין טעון כיבוס? — לפי שאין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי**

כיון שנשלמה הזריקה המעכבת את הקרבן [בכלל הקרבנות הנעשים בחוץ רק זריקה אחת מעכבת והשאר רק למצווה], הרי כבר חל בדם שם שירים וכשר לשפיכה לייסוד.

ובגמרא לעיל [לט א] מבואר כי מה שכתוב כאן במשנה "מן היסוד" אינו טעון כיבוס, הכוונה מן "הראוי" לייסוד, שדם שירים שראויים לייסוד אינו טעון כיבוס.

ומעתה, לדברי הגר"ח הלא שם "שירים" חל מיד אחר הזריקה הראשונה, ואם כן, צריך להיות שאם אחר הזריקה הראשונה ניתז מן הדם, שאין טעון כיבוס, כיון שכבר חל על השאר שם שירים וראוי לייסוד. ובגמרא לעיל מפורש לא כך. אלא כל זמן שלא השלים הארבע מתנות של החטאת וניתז מן הדם טעון כיבוס.

נגיעתו בכגד.

ותירץ החזו"א שכל דברי התוס' אמורים רק בבהמה שצריך קבלת דם כדי להכשירו לזריקה ואם נשפך אין כאן כלל הכשר דם ובזה אפילו כשנשפך בבת אחת עם נגיעתו בכגד פטור מכיבוס, אך הגמרא למעלה במדביק כלי בצווארה הלא מדובר בחטאת העוף, שאין צריך בה כלל קבלת דם בכלי להכשירה. וכל הנידון הוא רק שעל ידי נשפך יהיה פסול ועל זה מועיל מדביק כלי בצווארה שהפסול חל בבת אחת עם נגיעתו בכגד וחייב כיבוס.

16. כתב הגר"ח [פי"ט ממעה"ק הי"ג] שדין שירים חל בדם לאחר הזריקה הראשונה. ואף שצריך עדיין לגמור את שאר הזריקות, בכל זאת,